

EKONOMICKÁ INFORMÁCIA O TERITÓRIU

Maďarská republika

[Všeobecné informácie o krajine](#)

I. ZÁKLADNÉ EKONOMICKÉ INFORMÁCIE

a) Základná charakteristika hospodárstva

Maďarská ekonomika v r. 2014 začala prechod na rastovú dráhu. Bol dosiahnutý 4,0 % rast HDP a priemyselná výroba vzrástla o 7,5 %. V r. 2015 HDP vzrástol medziročne o 3,1%, avšak už v roku 2016 došlo k spomaleniu hospodárskeho rastu a HDP vzrástol medziročne len o 2%, pričom priemyselná výroba vzrástla len o 0,9%. Rast ekonomiky je v rozhodujúcej miere ovplyvnený automobilovým priemyslom. V r. 2014 bol po prvýkrát po dlhšom období zaznamenaný rast domácej spotreby, ktorý pokračoval aj v roku 2016. Podľa Konvergenčného programu na roky 2015 – 2020 očakáva maďarská vláda rast ekonomiky aj v roku 2017 na úrovni 3,1% roku 2017.

Podľa medzinárodných inštitúcií sa udržateľnosť rastu maďarského hospodárstva sa musí opierať o pokračovanie štrukturálnych reforiem. Vo významnej miere ho budú ovplyvňovať aj zmeny vo vonkajšom prostredí, v prvom rade v ekonomickej situácii v EÚ, kam smeruje okolo 75% exportu Maďarska.

Maďarská vláda sa usiluje stabilizovať hospodársky rast podporou malých a stredných podnikov. Národná banka (MNB) sa pripojila k tomuto úsiliu úverovým programom, v rámci ktorého poskytuje prostredníctvom komerčných bánk úver za zvýhodnený 2,5% úrok. V roku 2014 boli v rámci tohto programu poskytnuté malým a stredným podnikom úvery vo výške 472 mld. HUF (cca 1,5 mld. eur), z toho 59% na investičné projekty.

Dlhodobým problémom maďarskej ekonomiky je vysoká miera zadlženosti a s tým súvisiaca zraniteľnosť. Podľa údajov MNB predstavoval v roku 2015 konsolidovaný hrubý štátny dlh Maďarska podľa metodiky ESA2010 75,5% HDP, čo v porovnaní s rokom 2014 (76,2%) znamená mierny pokles. Tento trend pokračoval aj v roku 2016, keď zadlženosť dosiahla 73,9% HDP. V roku 2013 maďarská vláda predčasne splatila pôžičku od Medzinárodného menového fondu (MMF), ktorú krajina dostala v roku 2008. Jednorazovým vyplatením sumy 2,15 mld. eur sa znížil maďarský verejný dlh o 2%.

Podľa prognózy Európskej komisie v nasledujúcich rokoch dôjde k ďalšiemu znižovaniu štátneho dlhu. Problémom však nie je samotná výška dlhu, ale predovšetkým jeho štruktúra a náklady na financovanie dlhovej služby. Maďarsko je veľmi závislé od zahraničných finančných trhov. Preto vláda rozbehla aj program predaja štátnych dlhopisov občanom Maďarska. Celková hodnota štátnych dlhopisov v rukách maďarských občanov dosiahla v roku 2015 sumu 3 707 mld. HUF (približne 11,1 mld. eur). Tento mimoriadny záujem o štátne dlhopisy je vyvolaný predovšetkým veľmi nízkymi úrokmi komerčných bánk. V súčasnosti sa maďarskej vláde vďaka pozitívnym trendom na finančných trhoch darí financovať štátny dlh. Navyše Maďarsko má aj dostatočné rezervy na zabezpečenie financovania dlhovej služby. Mimoriadny význam z hľadiska dôvery investorov, ale aj splácania štátneho dlhu má zrušenie procedúry nadmerného deficitu, ktoré bolo schválené ministrami financií členských štátov EÚ v júni 2013.

Dlhodobým finančným, ale i politickým problémom bola devízová zadlženosť obyvateľstva (predovšetkým vo švajčiarskych frankoch a eurách). Vláda sa snažila znížiť jej mieru neštandardnými opatreniami. Vytvorila podmienky pre splácanie devízových hypotekárnych úverov vo forintoch za stanovený výhodný výmenný kurz, zavedením splátkového kalendára na 5 rokov. Aj napriek tomuto opatreniu zostal počet tzv. devízových dlžníkov vysoký (cca 500 tisíc), z ktorých značná časť má problémy so splácaním. V roku 2014 na základe výroku najvyššieho súdu prijal parlament zákon o odškodnení dlžníkov, ktorý stanovuje, že banky sú

povinné vypočítať istinu a splátky na základe stredového kurzu MNB platného dobe podpísania zmluvy, čo by podľa odhadov vlády malo znížiť dlh jednotlivých dlžníkov v priemere až o 30%. Straty bánk v dôsledku realizácie by podľa MNB mali dosiahnuť 900 mld. HUF (cca 3 mld. eur). Ďalším krokom na riešenie problému devízových dlžníkov je konverzia úverov z devízových na forintové od 1.2.2015 podľa stanoveného kurzu (256,47 švajčiarsky frank a 308,97 euro) vďaka čomu sa odstráni riziko plynúce z kurzových výkyvov.

Maďarská mena (forint) po roku 2008 opäť výrazne oslabil voči zahraničným. Kvôli vysokému štátnemu dlhu a straty dôvery investorov sa stala opäť veľmi zraniteľnou. V roku 2011 však jednak vďaka ohláseniu začatí rokovaní s MMF o úvere a zlepšujúcej situácii na medzinárodných trhoch maďarská mena v priebehu 2012 mierne posilnila, avšak následne došlo k jej oslabeniu a v priebehu roka 2013 sa kurz forintu voči euru pohyboval od 290:1 až k 305:1. Začiatkom roka 2014 nastal ďalší prepad kurzu na 314,1:1 a v prvom polroku klesol 2015 klesol až na rekordných 318,66:1. Priemerný kurz forintu voči euru v roku 2016 bol 311,46.

Aj po zastavení EK procedúry nadmerného deficitu sa maďarská vláda rozhodla pristúpiť k zvýšeniu niektorých daní a poplatkov, pričom tento svoj zámer zdôvodňuje úsilím zabrániť prípadnému jej obnoveniu. Ide o zvýšenie transakčnej dane, komunikačnej dane, ťažobnej renty a dane z úrokov. Transakčná daň na hotovostné prevody sa zvýšila na 0,6% a na bezhotovostné prevody na 0,3%. Komunikačná daň sa zvýšila z dvoch forintov za každú minútu hovoru resp. každú sms na tri forinty, ťažobná renta z 12 % na 16%. Daň z reklamy sa zvýšila zo 40% na 50%. Opätovne boli zvýšené dane obchodných reťazcov z predaja potravín. Doteraz platili 0,001% z celkového obratu z predaja tohto typu komodít, ale od roku 2015 mala byť táto platba odstupňovaná v závislosti od výšky obratu a nad 300 mld. HUF (cca 900 mil. eur) môže dosiahnuť až 6 %, pričom túto výšku obratu dosahuje v súčasnosti len Tesco. Vláda očakávala od tohto opatrenia príjem do štátneho rozpočtu v sume 21 mld. HUF (cca 65 mil. eur) a podiel Tesca na nej mal byť viac ako 12 mld. HUF (35 mil. eur). EK však v roku 2015 toto opatrenie pozastavila s odvolaním sa na jeho diskriminačný charakter. Vláda sa pokúsila zaviesť tzv. internetovú daň, ale po masových demonstráciách obyvateľstva od tohto kroku upustila.

Od roku 2016 platí v Maďarsku systém jednoduchších a nižších daní. Dôsledkom týchto zmien zostáva viac peňazí v rodinách.

Od januára 2016 sa sadzba dane z príjmov fyzických osôb znížila zo 16% na 15%, čo zahŕňalo cca 4,5 milióna ľudí. Miera dane z príjmu fyzických osôb v Maďarsku sa týmto opatrením stáva najnižšou v rámci Európskej únie. Vďaka tomuto opatreniu bude výška zaplatenej dane klesať o 30 000 HUF na osobu.

Rodinné prídavky pre rodičov s dvoma deťmi sa zvýšili o 25%,

S cieľom bojovať proti čiernej ekonomike a pomôcť ľuďom s nízkymi príjmami klesla sadzba DPH na bravčové mäso z 27 % na 5 %.

Od roku 2016 je výhodnejšie nakupovať elektromobily, ktoré sú šetrné k životnému prostrediu, pretože tieto sú oslobodené od dane z evidencie vozidiel, dane z prevodu, dane z motorových vozidiel.

Od roku 2016 systém kvalifikácie daňových poplatníkov pomáha podnikom, ktoré dodržiavajú zákon. Agentúra NAV vykonáva štvrtročné preskúmanie dodržiavania daňových povinností zo strany spoločností. Tí, ktorí majú najlepšie hodnotenie, sú kvalifikovaní ako spoľahliví a dostávajú množstvo výhod. Napríklad daňové kontroly sú obmedzené na 180 dní, daňové sankcie alebo sankčné penále nesmú presiahnuť 50% pokuty, ktorá môže byť uložená podľa bežných predpisov. V prípade nedodržania určitých požiadaviek na ohlasovanie alebo oneskorenia, daňový úrad bez uloženia pokuty vyzve daňového

poplatníka, aby splnil požiadavky, a môže vydať pokutu len v prípade, že upozornenie zostáva bez odozvy.

Hlavnú nespokojnosť so zásahmi vlády najmä do daňového systému vyslovujú najmä banky, IT spoločnosti, ale aj obchodné refazce. Spoločnosti v týchto sektoroch, ale najmä banky utrpeli značné straty a ich zahraničné matky museli pristúpiť k navýšeniu základného kapitálu. Veľká nespokojnosť bola v tejto súvislosti tlmočená najmä zo strany rakúskych bánk (Erste, Raiffeisen). Pod tlakom medzinárodných inštitúcií, bánk, ale aj v snahe oživiť bankový sektor vláda plánuje v roku 2017 znížiť bankovú daň o 20 mld. HUF (cca 63 mil. EUR), čo je považované významné zníženie.

Na druhej strane vláda podporuje alebo aspoň nezasahuje do makroekonomických podmienok fungovania výrobných spoločností, v prvom rade automobiliek.

Makroekonomické ukazovatele Maďarska

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
HDP (mld. HUF)	27 886	28 252	29 114	31 890	33 711	35 005
HDP (%)	1,6	-1,7	1,1	3,6	2,9	2,0
Priemyselná výroba (%)	5,4	-1,7	1,4	7,6	7,5	0,9
Inflácia (%)	3,9	5,7	1,7	-0,2	-0,1	1,8
Miera nezamestnanosti (%)	11,0	10,9	10,2	7,7	6,8	5,1
Základná úroková sadzba (%)	7,00	6,00	3,00	2,45	1,20	0,90
Kurz HUF/EUR	279,21	289,42	296,60	308,66	309,90	311,46

Zdroj: www.ksh.hu

HDP na obyvateľa a HDP v PPP (parita kúpnej sily) a minimálna mzda

V roku 2015 HDP na jedného obyvateľa 11 100 EUR. V parite kúpnej sily (PPS) to predstavovalo sumu 18 648 EUR. Na základe parity kúpnej sily dosiahla v roku 2015 68% priemeru EÚ. V roku 2016 bol zaznamenaný mierny nárast cien a inflácia dosiahla 1,8%. Celkový vývoj cien ovplyvnili opatrenia vlády na výrazné zníženie cien dodávok plynu, tepla a vody pre domácnosti.

V roku 2016 malo Maďarsko aktívnu platobnú bilanciu vo výške 5,524 mld. EUR. Devízové rezervy Maďarskej národnej banky (MNB) k 31. decembru 2016 dosiahli výšku 25,16 mld. EUR, čo znamená pokles oproti rovnakému obdobiu minulého roka o 5 mld. EUR. MNB kvôli dodržaniu inflačného cieľa v priebehu roku 2009 a 2010 niekoľkokrát zvýšila základnú úrokovú sadzbu. V súčasnosti však MNB sleduje aj vzhľadom na nízku infláciu inú monetárnu politiku a znižovaním úrokovej sadzby sa snaží napomáhať oživeniu ekonomiky. Od augusta 2012 viacnásobne znížila úrokovú sadzbu a v máji roku 2016 ju upravila na 0,9%

Minimálna mzda je od 1. januára 2016 stanovená na 111 000 HUF, pre pracovníkov so stredoškolským a stredným odborným vzdelaním na 129. 000 HUF. Priemerná hrubá mzda bola v roku 2015 247 784 HUF (cca 800 eur), čo znamená medziročný nárast o 4,2%.

Priemerná čistá mzda 162 300 HUF (cca 500 eur) vzrástla tiež o 4,2%. Miera nezamestnanosti poklesla v roku 2016 na 5,1%. Výrazný pokles nezamestnanosti bol dosiahnutý najmä vďaka vytvoreniu systému verejnoprospešných prác, ale v roku 2015 začala narastať aj zamestnanosť v súkromnej sfére.

Štruktúra zamestnanosti

V roku 2015 bolo zamestnaných 4,210 mil. osôb vo veku 15-64 rokov, čo o 110 tis, viac ako v roku 2014. Tieto výsledky súvisia tak s pozitívnymi zmenami v hospodárstve, ale v nie menšej miere aj s opatreniami vlády v oblasti verejnoprospešných prác (čo však zároveň skresľuje dosiahnuté výsledky, najmä z hľadiska ich udržateľnosti). Z celkového počtu zamestnaných pracovalo v roku 2015 v spracovateľskom priemysle 21%, v poľnohospodárstve 4,2, v stavebníctve 6,3, v obchode 12,8%, vo finančníctve a bankovníctve 2,4%, v informatike 2,7%.

b) Hlavné odvetvia hospodárstva

Priemysel

Priemysel sa v Maďarsku podieľa na tvorbe HDP viac ako 20 percentami a jeho vývoj preto v značnej miere ovplyvňuje dynamiku hospodárstva krajiny. Ťažiskovými sektormi tohto odvetvia sú automobilový elektrotechnický a farmaceutický priemysel, na ktorých rozvoji je založená aj koncepcia ďalšieho napredovania maďarskej ekonomiky. Priemysel vzrástol v roku 2015 medziročne o 7,5%, v roku 2016 však nastal výrazné spomalenie rastu len na 0,9%.

Stavebný priemysel

Po kríze maďarského stavebného priemyslu v roku 2012, sa v roku 2013 sa začali aj v tomto odvetví prejavovať rastové tendencie. Stavebná výroba v roku 2015 medziročne vzrástla o 3% a zohrávala významnú úlohu v posilňovaní rastu HDP. Relatívne vysoké výkony stavebníctva v posledných troch rokoch boli umožnené predovšetkým investičnými akciami štátu s využitím prostriedkov z európskych fondov. V roku 2016 však došlo k prudkému medziročnému poklesu stavebnej výroby až 18,8% spôsobeného najmä poklesom čerpania z fondov EÚ.

Poľnohospodárstvo

V roku 2016 vzrástla poľnohospodárska produkcia o 8,5%. Rastlinná výroba vzrástla až o 13% a živočíšna len o 3,1%. Najlepšie výsledky dosiahlo obilninarstvo a pestovanie technických plodín.

Slovensko-maďarské hospodárske vzťahy

Významný impulz rozvoju slovensko-maďarských hospodárskych vzťahov dal summit vlád oboch krajín, ktorý sa uskutočnil 2.7.2013. Predsedovia oboch vlád podpísali memorandum o spolupráci, ktoré vymedzuje hlavné smery hospodárskej kooperácie Slovenska a Maďarska:

- Rozvoj cezhraničnej dopravnej infraštruktúry

Obe strany sú zainteresované na vybudovaní cestného prepojenia severnej a južnej Európy a maďarská strana kladie osobitný dôraz aj na rozvoj cezhraničných projektov lokálneho významu. V programovom období Európskej únie na roky 2014-2020 SR a Maďarsko spoločne vybudujú aspoň 25 nových, vzájomne prepojených verejných komunikácií

prostredníctvom financovania z Operačného programu cezhraničnej spolupráce 2014-2020 (operačný program), ako aj ďalších operačných programov a zdrojov, ktoré sú k dispozícii mimo uvedených rámcov. Z projektov prepojenia severo-južných dopravných koridorov ide najmä o most cez rieku Dunaj v Komárne, rozšírenie cesty M15 na diaľničný profil a dobudovanie rýchlostnej komunikácie Košice-Miškolc.

- Spolupráca v oblasti energetiky

V záujme bezpečnosti predvídateľného zásobovania energiou, diverzifikácie trás prepravy a rozvoja skladovacích kapacít je určujúcim prvkom stredoeurópskej infraštruktúry plynovodov severo - južné prepojenie. Po viacerých odkladoch bola 1.7.2015 začatá komerčná prevádzka plynovodnej prípojky Vecsés - Velké Zlievce, ktorej kapacity spočiatku neboli zatiaľ využité vzhľadom na nedostatok objednávok na dodávky plynu. V roku 2016 sa však podarilo spustiť komerčné dodávky. Súčasťou spolupráce s Maďarskom v oblasti zvyšovania energetickej bezpečnosti je aj riešenie alternatívnych dodávok ropy prostredníctvom rekonštrukcie a navýšenia kapacity ropovodného prepojenia medzi oboma krajinami (projekt Adria – Friendship I) umožňujúce dodávky ropy a ropných produktov na slovenský trh v prípade prerušenia dodávok cez ropovod Družba. Prepojenie bolo odovzdané do prevádzky za účasti predsedov vlád oboch krajín vo februári 2015. 2.3.2017 bola podpísaná dohoda o výstavbe dvoch 2400 kilovoltových vedení Gabčíkovo - Gönyű- Velký Ďur a Rimavská Sobota –Sajóivánka, ktoré uľahčia cezhraničný obchod s elektrickými komoditami a zároveň umožnia dodávky elektrickej energie z jadrovej elektrárne Mochovce na Balkán.

- Posilnenie hospodárskych a obchodných vzťahov

Za kľúčovú sa v tejto oblasti považuje spolupráca malých a stredných podnikov ktorá môže prispieť k rastu konkurencieschopnosti slovenskej a maďarskej ekonomiky a k zvyšovaniu zamestnanosti oboch krajín. K podpore hospodárskych kontaktov malých a stredných podnikov by mala prispieť aj Slovensko-maďarská obchodná komora, ktorá vznikla v roku v novembri 2012. Určité možnosti spolupráce predovšetkým regionálnych obchodných komôr poskytuje aj Slovensko-maďarské informačné a obchodné centrum, ktoré bolo otvorené neďaleko Budapešti v roku 2014.

Obe vlády vidia významné možnosti v oblasti spolupráce subdodávateľov automobilového priemyslu zohrávajúceho významnú úlohu v národnom hospodárstve oboch krajín

Strategickou oblasťou rozvoja slovensko-maďarských hospodárskych vzťahov je **energetika**, a to tak elektroenergetika, plynárenstvo, ako aj preprava ropy. Významné podnety pre rozvoj spolupráce v tejto oblasti dali rokovania predsedov vlád oboch krajín a nimi podpísané memorandum o spolupráci z 2.7.2013. Nové príležitosti pre rozvoj ekonomických vzťahov a obchodných kontaktov poskytlo 2. zasadnutie Slovensko – maďarskej komisie pre otázky hospodárskej spolupráce, ktoré sa uskutočnilo v dňoch 8. – 9. decembra 2016 v Budapešti. Rokovania komisie sa uskutočnilo v piatich tematických pracovných skupinách - Investment promotion and Business development, Energy, SME development (SMEs, clusters, start-ups, industrial parks), Scientific and technological cooperation, Digitalisation a Danube Region Strategy.

c) Členstvo v medzinárodných organizáciách a účasť v integračných procesoch

Maďarsko je členom OSN od 14.12.1955. Členským štátom Európskej Únie sa stalo 1. mája 2004 a členom NATO od 12.3.1999.

Je členom nasledujúcich najvýznamnejších medzinárodných organizácií:

WTO (World Trade Organization) - 1.1.1995,

OECD (Organization for Economic Co-operation and Development) - 7.5.1996,

IEA (International Energy Agency) - 2.6.1997,

IAEA (International Atomic Energy Agency)- 27.5.1996,
UNCTAD (United Nations Conference on Trade and Development) - 1964
UNIDO (United Nations Industrial Development Organization)- 1966,
EECH (European Energy Charter Treaty)- 7.7.1998,
ESA (European Space Agency) - 2015

II. **PODPORA OBCHODU A PODNIKANIA**

a) Podnikateľská legislatíva

Daňový systém, dane, odvody, sociálne zaťaženie, mzdy

Od roku 2010 sa v dôsledku rýchlej zmeny legislatívy a daňového systému zmenilo aj podnikateľské prostredie. Vláda sledujúc svoj strategický cieľ znižovania štátneho dlhu (a pri snahe udržať deficit štátneho rozpočtu na plánovanej úrovni pod 3%) kvôli slabému rastu maďarskej ekonomiky bola nútená v uplynulých rokoch viackrát pristúpiť ku korekcii rozpočtu a znížiť predpokladaný rast HDP. Z tohto dôvodu od roku 2010 (okrem zavedenia 16% dane z príjmu pre fyzické osoby) vláda postupne zvyšovala aj daňové zaťaženie obyvateľstva. Došlo napr. k zvýšeniu spotrebnej dane z nafty z 97 na 110 forintov za liter a taktiež k zvýšeniu hornej sadzby DPH z 25 na 27%. V roku 2013 došlo k viacerým zmenám aj oblastí daní a poplatkov, ktoré sa týkajú podnikateľskej sféry. Vláda prijala program ochrany pracovných miest. Najviac výhod dostanú zamestnávateľia, ktorí zamestnajú ženy po návrate z materskej dovolenky respektíve dlhodobo nezamestnaných. V prvých dvoch rokoch do 100 tis. forintov hrubého platu zamestnávateľ nemusí platiť odvody do sociálneho fondu (27%) ani príplatok (1,5%) do fondu vzdelávania. V prípade zamestnania osôb mladších ako 25 a starších ako 55 rokov (ako aj pracovníkov, ktorí vykonávajú prácu nevyžadujúcu odborné vzdelanie) zamestnávateľ bude odvádzať do sociálneho fondu do zavŕšenia 25 roku pracovníka, respektíve do zaradenia zamestnanca na prácu, ktorá vyžaduje odborné vzdelanie len 12,5% z hrubého platu. V prípade živnostenskej dane bude možné odpísať zo základu dane nákup materiálu len do 80% sumy a parlament nezrušil zníženie mimoriadnej dane pre banky. Na druhej strane v uplynulom období došlo aj k niektorým opatreniam, ktoré znižovali náklady spotrebiteľov a podnikateľských subjektov. Registračná daň za importované autá sa znížila o 50 % a je možné odpísať DPH v prípade automobilov na lízing. Oslobodený bol od daní aj úver alebo podpora poskytnutá zamestnávateľom svojim zamestnancom pre účel splatenia devízového úveru. Zmenili sa aj niektoré daňové zákony týkajúce sa obchodných spoločností a zjednodušili sa aj predpisy a zákony upravujúce platenie daní a odvodov malých podnikateľov a živnostníkov.

Hlavné formy daní a odvodov v Maďarsku :

Maďarsko uplatňuje tak voči právnickým osobám princíp rovnej dane. Od 1.1.2017 platí pre právnické osoby jednotná **9% sadzba** ((pred týmto termínom platili dve sadzby: 10% a 19%). Tá istá zásada sa uplatňuje aj pre daň z príjmu fyzických osôb s **15%** sadzbou.

Odvody zamestnávateľov do sociálneho fondu sú stanovené na 22% (od 1.1.2017 znížená z 27%) a do fondu vzdelávania na 1,5%. Odvody zamestnanca do sociálneho fondu sú určené na 10 %, na zdravotné poistenie na 7 % a do fondu zamestnanosti na 1,5 %.

Základná sadzba DPH v Maďarsku je **27%** . Znížená **18%** platí pre chlieb, niektoré druhy mlieka, ubytovacie a stravovacie služby, internet a pod.

5% sadzba DPH je určená pre bravčové a hydinové mäso, vajcia, čerstvé mlieko, knihy a časopisy

DPH sa **neodvádza** za bankové služby, poistenie, predaj a prenájom nehnuteľností

Miestne poplatky sú vo výške **0-2%**.

Formy podnikania v Maďarsku

Najdôležitejšie predpisy týkajúce sa obchodných spoločností, družstiev, združení a nadácií obsahuje nový občiansky zákonník, ktorý vstúpil do platnosti 15.3.2014. Do zákonníka bol integrovaný Zákon č. IV z roku 2006 o obchodných spoločnostiach, ktorý v predchádzajúcom období upravoval základné pravidlá ich zakladania, fungovania, práva a povinnosti zakladateľov a zástupcov obchodných spoločností, ako aj spôsoby ich zlučovania a rušenia. Medzi najčastejšie zakladané obchodné spoločnosti patria verejná obchodná spoločnosť, komanditná spoločnosť, spoločnosť s ručením obmedzeným, verejná a súkromná akciová spoločnosť. Okrem tohto zahraničné subjekty môžu zriadiť pobočky alebo aj zastúpenia. Najdôležitejším rozdielom medzi spoločnosťou s ručením obmedzeným (s. r. o) a akciovou spoločnosťou (a.s.) a ostatnými formami podnikania (okrem pobočky a zastúpenia) je ten, že kým spoločníci s. r. o. a a.s. ručia za záväzky spoločnosti neobmedzene, v prípade verejnej obchodnej spoločnosti a komanditnej spoločnosti len do výšky svojho nesplateného kapitálového vkladu. Podľa nového občianskeho zákonníka sa verejná obchodná spoločnosť a komanditná spoločnosť stali právnickými osobami.

Nový občiansky zákonník zvýšil minimálne požadované základné imanie spoločností s ručením obmedzeným vo výške 3 mil. HUF (cca 10 tis eur). Spoločenská zmluva musí byť v tomto zmysle upravená do 15.3.2016. Zákon však nepožaduje okamžité navýšenie základného imania a umožňuje, aby spoločnosť začala podnikáť aj s menším imaním, ale kým nedosiahne jeho prepísanú výšku vlastníci nesmú z nej vyberať dividendy.

Podnikatelia preferujú zakladanie s. r. o. (pred kúpou už založených spoločností) hlavne kvôli zjednodušeniu procesu registrácie a nižším nákladom. Zákon č. XCIII. z roku 1990 o poplatkoch v platnom znení upravuje poplatky za zápis do obchodného registra. Okrem uvedených obchodných spoločností existuje ešte jedna forma obchodných spoločností, a to európska obchodná spoločnosť upravená zákonom č. XLIX z roku 2003 o európskej obchodnej spoločnosti v znení neskorších predpisov. K ďalším významným zákonom v oblasti hospodárstva patrí zákon č. CXXXII z roku 1997 o zriaďovaní obchodných zastúpení a pobočky v Maďarsku spoločnosťami so sídlom v zahraničí v znení neskorších predpisov, zákon č. XXXIV z roku 2004 o podpore malého a stredného podnikania v znení neskorších predpisov. Cudzí štátny príslušníci môžu zakladať hospodárske spoločnosti alebo stať sa ich členmi bez obmedzenia, okrem činností vymedzených príslušným zákonom.

Údaje o podnikoch registrovaných v Maďarsku je možné vyhľadať bezplatnej internetovej stránke obchodného registra Maďarska www.cegjegyzek.hu. Bližšie informácie o podmienkach podnikania v Maďarsku je možné nájsť v publikácii [Invest in Hungary](http://invest.in.hungary) na webovej stránke http://hipa.hu/media/12639/hipa_invest_in_hungary.pdf

b) Programy podpory zahraničného obchodu, technickej a finančnej pomoci, projekty regionálnej spolupráce

Program podpory zahraničného obchodu sa v súčasnosti realizuje predovšetkým prostredníctvom Eximbanky. Jej hlavnými nástrojmi sú financovanie úverov a poistenie exportných operácií. V súčasnosti získava exportné úvery len 1,3% maďarských podnikov, ale zámerom banky je zvýšiť ich podiel na štyri percentá. Medzinárodná investičná banka

(EIB) poskytla Eximbanke úverový rámec na refinancovanie exportu vo výške 100 mil. eur. Eximbanka uzavrela dohodu o využití týchto zdrojov s dvadsiatimi maďarskými komerčnými bankami. Úvery z týchto prostriedkov boli poskytnuté na podporu exportu 170 podnikom, z toho 70 mil. eur 145 malým a stredným podnikom a na strednodobé kapitalizácie (Mid-cap) 30 mil. eur 25 podnikom. Banka získala od investičnej agentúry MIGA patriacej do skupiny Svetovej banky úverový zdroj na dvojpercentný úrok vo výške 400 mil. eur, z ktorého poskytuje lacné úvery maďarským exportérom. Export malých a stredných podnikov predovšetkým do východnej Európy, Ázie, Afriky a Latinskej Ameriky podporuje štátna akciová spoločnosť Hungarian National Trading House, ktorá má v súčasnosti v uvedených regiónoch 25 filiálok. Aktivity tejto spoločnosti sa rozširujú aj do strednej Európy. V krajinách susediacich s Maďarskom bolo založených 22 filiálok, z toho 7 v SR.

c) Verejné obstarávanie

Verejné obstarávanie je upravené zákonom č. CXLIII/2015 o verejnom obstarávaní v znení neskorších predpisov. Zákon o verejnom obstarávaní rozoznáva verejnú súťaž, užšiu súťaž, súťažný dialóg, inovačné partnerstvo a rokovacie konanie bez zverejnenia. Zákon vymedzuje okruh organizácií, ktoré sú povinné postupovať podľa jeho ustanovení. Verejným obstarávaním sa zabezpečujú dodávky tovarov, stavebné investície a služby. Zákon určuje aj spôsob zverejňovania objednávok verejného obstarávania. Verejne obstarávať sú povinné: orgány ústrednej štátnej správy, rozpočtové organizácie, miestne samosprávy, miestne a celoštátne národnostné samosprávy, združenia národnostných samospráv, združenia samospráv pre územný rozvoj. Informácie o uskutočňovaných verejných súťažiach sú zverejnené na internetovej stránke www.kozbeszerzes.hu. Verejné zákazky sú uverejnené aj na internetových stránkach www.tender-ertesito.hu a www.tenderekhaza.hu. Dozor nad verejným obstarávaním v zmysle zákona o verejnom obstarávaní vykonáva Rada pre verejné obstarávanie, ktorá pozostáva z devätnástich členov a je priamo podriadená parlamentu. Bližšie na webovej stránke www.kozbeszerzes.hu.

Podľa štatistických údajov bolo zadaných v roku 2015 14 127 verejných obstarávaní. Celková hodnota v roku 2015 predstavovala 1931,6 mld. HUF a to i napriek poklesu predstavovala tretie najvyššie množstvo verejných zákaziek v histórii Maďarska.. Celková hodnota dosiahla úroveň 5,7% HDP.

Podľa predmetu VO v roku 2015 v hodnotovom vyjadrení naďalej dominovali stavebné investície 36,9%, ktoré dosiahli výšku 712,7 mld. HUF, tovary 35%, ktoré dosiahli výšku 679,92 mld HUF a verejné služby 27,5%, ktoré dosiahli výšku 531,19 mld.

Verejné obstarávania podľa vyhlasovateľa

	2014		2015	
	hodnota (mld. HUF)	%	Hodnota (mld. HUF)	%
Regionálny, miestny	595,0	27,9%	538,9	23,7%
Verejnoprávne orgány	461,8	21,6%	442,3	22,9%
Ústredné orgány	325,5	15,2%	270,4	14,0%
Verejné služby	504,9	23,6%	594,9	30,8%
Podporované organizácie	61,8	2,9%	56,01	2,8%
Ostatní obstarávatelia	186,9	8,8%	112,0	5,8%
Celkovo	2135,9	100%	1931,6	100%

Zdroj: www.kozbeszerzes.hu

d) Zmluvná základňa

- Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Maďarskej republiky o vzájomnom obchode a platbách po 1. 1. 1993 zo dňa 1.3.1993;
- Zmluva o dobrom susedstve a priateľskej spolupráci medzi Slovenskou republikou a Maďarskou republikou zo dňa 19.3.1995;
- Dohoda medzi Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstvom priemyslu a obchodu Maďarskej republiky o spolupráci v oblasti cestovného ruchu zo dňa 21.3.1996;
- Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Maďarskej republiky o vedecko-technickej spolupráci zo dňa 10.9.2002;
- Dohoda o spolupráci medzi agentúrou SARIO a ITD Hungary Zrt. zo dňa 23.2.2009;
- Zmluva o spolupráci medzi finančnou inštitúciou Eximbanka a.s. a Magyar Exporthitel Biztosító Zrt. zo dňa 23.2.2009;
- Memorandum o spolupráci klastrov zo dňa 26.11.2009;
- Memorandum o spolupráci medzi Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstvom národného rozvoja a hospodárstva Maďarskej republiky o podpore rozvoja malého a stredného podnikania zo dňa 24.3.2010;
- Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Maďarskej republiky o spolupráci pri výstavbe, prevádzke, údržbe, rekonštrukcii a obnove prevádzky po výpadku potrubia na prepravu uhľovodíkov prechádzajúceho spoločnými štátnymi hranicami zo dňa 28.1.2011

III. INVESTÍCIE, ENERGETIKA, VEDA A VÝSKUM

a) Priame zahraničné investície:

Hlavnou inštitúciou pre podporu zahraničných investícií je Maďarská agentúra pre investície a podporu - Hungarian Investment and Promotion Agency (HIPA), ktorá poskytuje tzv. one stop servis, teda kompletný servis (od zabezpečenia všetkých dokladov a povolení až po realizáciu investície) pre jednotlivých investorov. Navyše vláda Maďarska môže zaradiť investíciu medzi tzv. prioritné projekty, čo potom umožní investorovi zabezpečiť lepší servis. Všetky informácie ohľadom investovania v Maďarsku (vo viacerých jazykoch) sú na webovej stránke www.hipa.hu.

Maďarsko sa stáva všeobecne uznávanou a ideálnou investičnou lokalitou v Európe. Budapešť bola zaradená medzi desať najatraktívnejších miest pre priame zahraničné investície (PZI) vo východnej Európe. Budapešť bola tiež zaradená medzi desať najdôležitejších európskych miest. Po prvý raz sa aj menšie mesto ako (Győr) dostalo do top 10.

Priame zahraničné investície v Maďarsku

Podľa maďarských štatistických údajov priame zahraničné investície (ďalej len „PZI“) v Maďarsku predstavovali v roku 2015 hodnotu 84,3 mld. EUR. Medzi krajinami V4 je Maďarsko v prepočte PZI na HDP na prvom a v prepočte na jedného obyvateľa na druhom mieste po ČR.

Najviac PZI - 77,2% v maďarskom hospodárstve pochádza z krajín EÚ, z toho z Nemecka 24,7%. Prílev PZI do Maďarska v roku 2015 bol 2,3 mld. eur, čo v porovnaní s rokom 2012 znamená pokles o vyše 8 mld. eur. Sektorovo je najväčší podiel PZI v službách - 71,6%. V spracovateľskom priemysle sa nachádza 20,1% PZI (15,8 mld. eur) z toho 3,2% v automobilovom priemysle, v elektrotechnickom a optickom priemysle 2,9%, vo farmaceutickom priemysle 2,6%, v potravinárskom priemysle 2,4%.

Priame zahraničné investície z Maďarska

Hodnota PZI Maďarska v zahraničí predstavuje 35,4 mld. eur, z čoho okolo 30 sa nachádza v krajinách strednej a východnej Európy. V roku 2015 maďarské firmy investovali v zahraničí 1,23 mld. eur a v strednodobom horizonte sa očakáva ročný vývoz investícií na úrovni 1,5 mld. eur. Najväčší podiel maďarských PZI - 26,8% sa nachádza v stredoamerických krajinách, ide však o dočasne umiestnený finančný kapitál. Dôležitými destináciami maďarských PZI sa sú Chorvátsko - 10,8% (2,9 mld. eur), Belgicko - 11,5% (3,1 mld. eur), Švajčiarsko 6,5% (1,7 mld. eur) Luxemburg, SR 1,2 mld. eur (4,5%), Cyprus - 993 mil. eur (3,7%).

Viac ako dve tretiny maďarských PZI sú umiestnené v službách. V spracovateľskom priemysle sa nachádza 15,6 PZI.

Priame zahraničné investície Maďarsko - SR

V priamych zahraničných investíciách SR v Maďarsku výrazne zaostáva za investíciami Maďarska v SR. Zatiaľ čo slovenské investície v Maďarsku v roku 2012 dosiahli 49,6 mil. eur, hodnota maďarských investícií bola 2,096,2 mld. eur. V roku 2012 investovali slovenské firmy v Maďarsku 6,7 mil. eur.

K najväčším priamym maďarským investíciám v SR patria: OTP Banka Slovensko (niekdajšia IRB), Slovnaft Bratislava (majoritným vlastníkom je maďarská spoločnosť MOL), Slovenské liečebné kúpele Piešťany (investovala maďarská hotelová skupina Danubius prostredníctvom Léčebné Lázně Mariánské Lázně, za investíciou stojí britská skupina CP Holdings), a veľkoobchod Cash & Carry.

Najväčším slovenským investorom v Maďarsku je investičná spoločnosť Penta Investments, ktorá kúpila v roku 2008 spoločnosť Debreceni Hús Zrt., druhého najväčšieho spracovateľa mäsa a mäsových výrobkov na maďarskom trhu s 20 % trhovým podielom v mäse a 10% v mäsových výrobkoch. Patria do nej závody SzoleMeat, a CsabaHús. Toto odvetvie však zápasilo v minulých dvoch rokoch so značnými odbytovými ťažkosťami, čo súviselo, okrem iného, s nízkym dopytom na maďarskom trhu. V priebehu roku 2014 začala postupná redukcia výrobných kapacít v závode SzoleMeat a ich presun do SR. K slovenským investorom v Maďarsku pribudla v roku 2014 spoločnosť HB Reavis, ktorá vybudovala a vlastnila v Budapešti budovu pre administratívne účely v hodnote 32 mil. eur, ktorú v apríli 2016 predala švajčiarskej investičnej spoločnosti, ale v súčasnosti spoločnosť pripravuje nový investičný projekt AGORA Budapest.

Priame zahraničné investície SR- Maďarsko 2014-2015 (v mil. eur)

	2014	2015
PZI SR v Maďarsku	42,4	65,2
PZI Maďarska v SR	1 949,0	2 158,9

Zdroj: NB SR

b) Energetická politika krajiny

V energetickom mixe Maďarska z hľadiska zdrojov primárnej energie dlhodobo dominujú ropa (32,7%) a zemný plyn (31,2%). Približne 1\3 elektrickej energie sa vyrába zo zemného plynu a taktiež vo väčšine domácností a v podnikovej sfére výroba tepla je zabezpečovaná pomocou zemného plynu. Maďarsko 80% zemného plynu kupuje od RF. Medzi dodávateľmi má dominantnú pozíciu ruská firma Gazprom a v oblasti distribúcie mala do r. 2013 nemecká firma E.ON, ktorej maďarská dcérska spoločnosť však prešla do vlastníctva maďarskej štátnej firmy MVM. Podiel jednotlivých energonosičov v energetickej bilancii vypočítaný na základe kalorickej hodnoty bol v roku 2013 nasledujúci: uhlie 10,6%, ropa a ropné produkty 32,7%, zemný plyn 31,2, elektrina vyrábaná z jadra 15,1% a obnoviteľné zdroje 9,3%.

Podiel energetických nosičov na celkovej spotrebe energií (v percentách)

	2015
Zemný plyn	43,8
Ropa	27,7
Uhlie	10,1
Jadrové zdroje	13,2
Obnoviteľné zdroje	3,6

Podiel na celkovej výrobe elektrickej energie (v percentách)

	2015
Tepelné elektrárne (uholné)	19,9
Jadrové elektrárne	52,7
Ropa, zemný plyn	17,4
Obnoviteľné zdroje energie	10,0

Dlhodobé ciele energetickej politiky Maďarska sú sformulované v *Národnej energetickej stratégii* do roku 2030, ktorú vláda schválila v roku 2011. Ide o nasledujúcich šesť cieľov:

1. Znižovanie spotreby energie a jej lepšie využívanie. Predpokladá sa zníženie spotreby primárnej energie pod úroveň 1085 PJ z roku 2010, ale v najhoršom prípade by v roku 2030 nemala prekročiť 1150PJ.
2. Zvyšovanie výroby energie z obnoviteľných zdrojov a zo zdrojov s nízkou úrovňou emisií CO₂. Podiel obnoviteľných zdrojov na výrobe energie by sa mal zvýšiť zo 7% v roku 2010 na 20% v roku 2030.
3. Modernizácia elektrární a teplární. V tejto oblasti sa dôraz kladie na budovanie elektrární a teplární vyrábajúcich elektrinu a teplo z obnoviteľných zdrojov, ako aj na predĺženie životnosti reaktorov jadrovej elektrárne Paks a vybudovanie dvoch nových reaktorov.
4. Zvyšovanie energetickej účinnosti dopravy s znížením emisií CO₂ v doprave. Do roku 2030 sa plánuje redukovať podiel benzínu a nafty a zvýšiť podiel využívania elektrickej energie a vodíka v cestnej a železničnej doprave na 9%.
5. Rozvoj ekologického priemyslu a poľnohospodárstva,
6. Využívanie odpadu na výrobu energie.
7. Posilnenie úlohy štátu v energetike. Tento cieľ súvisí s úsilím presadzovať verejný záujem v energetike. Okrem regulácie v energetickom sektore sa už realizuje zvýšený vplyv štátu prostredníctvom štátnej spoločnosti MVM na výrobu elektrickej energie (jadrová elektrárňa Paks je v štátnom vlastníctve), ako aj v distribúcii zemného plynu

Z hľadiska *energetickej bezpečnosti* je Maďarsko v prevažnej miere odkázané (s výnimkou uhlia) na dovoz zdrojov energie, pričom všetky tri kľúčové energonosiče- zemný plyn, ropu a jadrové palivo importuje z RF.

Podiel dovozu na celkovej spotrebe energií (netto import v percentách)

	2015
Zemný plyn	80,7
Ropa	80
Uhlie	5
Jadrové zdroje	100

Priority vo vzťahu k energetickej bezpečnosti:

- Diverzifikácia prepravných trás plynu
- Plynové prepojenie Maďarska a SR
- Reverzný tok na existujúcich prepojeniach Maďarsko-Rumunsko a Maďarsko Chorvátsko
- Rozšírenie jadrovej elektrárne Paks

Politika vlády sa oblasti elektrickej energie zameriava na zvýšenie jej výroby s perspektívou prechodu krajiny z netto importéra na netto exportéra. Za týmto účelom prijala rozhodnutie rozšíriť jadrovú elektrárňu Paks o dva nové reaktory, ktoré do roku 2026 vybuduje ruská spoločnosť Rosatom na základe medzivládnej dohody medzi Maďarskom a Ruskom. Ich uvedením do prevádzky sa zvýši výkon elektrárne o 2400 kwh. RF poskytla Maďarsku na

realizáciu tejto investície úver vo výške 10 mld. Kritici tohto rozhodnutia okrem iných výhrad poukazujú na to, že sa ďalej zvyšuje energetická závislosť krajiny na Rusku. Európska komisia začala v roku 2015 vo veci rozširovania elektrárne Paks dve šetrenia - jedno v súvislosti s údajným porušením legislatívy EÚ o verejnom obstarávaní, keďže hlavný dodávateľ Rosatom nebol vybratý verejnou súťažou a druhé kvôli podozreniu nepovolenej štátnej pomoci. Vláda porušenie legislatívy EÚ odmieta.

Od 1. januára 2016 bol zriadený HAEA (Úrad pre atomovú energiu). HAEA predstavuje všeobecný stavebný dozorný orgán pre stavby v bezpečnostných zónach jadrových zariadení a depozitárov rádioaktívnych odpadov. Pozmenený zákon a nové bezpečnostné predpisy sa nachádzajú na webovej stránke HAEA (www.haea.gov.hu).

Po ťažkej havárii v jadrovej elektrárni Fukushima Dai-ichi všetky európske krajiny, ktoré prevádzkujú jadrové elektrárne, vykonali cieľené bezpečnostné prehodnotenie (TSR) - tzv. Záťažový test - na splnenie požiadavky Európskej rady. TSR jadrovej elektrárne PAKS sa zameralo na témy špecifikované v ENSREG (otázky súvisiace so zemetrasením a / alebo záplavami a inými vonkajšími prírodnými rizikovými faktormi, stratou elektrického napájania a stratou konečného zachytávača tepla alebo ich kombináciou a na iné závažné okolnosti). V súvislosti s rizikovými faktormi sa posúdilo, či bol riadne určený projektový základ závodu a či pred vznikom vážnej škody existovali dostatočné rezervy nad rámec projektu. Na základe záverečnej správy jadrovej elektrárne PAKS predloženej HAEA na preskúmanie regulačného rámca, HAEA súhlasila s navrhovanými úlohami v správe, ktoré sa majú vykonať s cieľom ďalšieho zlepšenia bezpečnosti zariadení a určila niekoľko ďalších možností. Spolu s podrobným pokrytím tém, ktoré špecifikoval ENSREG, HAEA tiež stanovila, že vnútroštátne právne požiadavky na bezpečnosť JE1 sú v súlade s medzinárodnými normami a osvedčenými postupmi.

V otázke zásobovania krajiny zemným plynom vychádza maďarská vláda z nevyhnutnosti v maximálne možnej miere diverzifikovať prepravné trasy. Maďarsko sa zapojilo do ruského projektu Južný prúd, ale po jeho zrušení sa v spolupráci so Srbskom, Macedónskom Gréckom zasadzuje za vybudovanie plynovodu Tesla, cez ktorý by bol dodávaný ruský plyn do strednej Európy.

Maďarsko sa v energetike usiluje v záujme posilnenia vlastnej pozície voči silnejším partnerom využiť aj kapacity na skladovanie zemného plynu, ktoré podľa odborníkov môžu dosiahnuť až 7-7,5 mld. m³. V súčasnosti skladovacie kapacity Maďarska, ktoré v roku 2013 prešli do rúk štátnej firmy MVM, predstavujú asi 4,3 mld. m³.

Maďarsko sa v rámci svojich záväzkov na zvyšovanie energetickej bezpečnosti v EÚ podieľa na budovaní severo-južného prepojenia energetických sietí. V súčasnosti vybudované plynovodné prepojenia s Rakúskom, Rumunskom a Chorvátskom. V prípade Rumunska a Chorvátska však títo susedia Maďarska nevytvorili podmienky na reverzný tok plynu, čo vyvolalo kritickú reakciu maďarskej vlády aj na pôde EÚ. 1.1.2015 mala byť spustená komerčná prevádzka maďarsko-slovenského interkonektora Vecsés - Velké Zlievce, čo sa však neuskutočnilo kvôli údajným technickým ťažkostiam v maďarskej časti plynovodu. Interkonektor bol uvedený do prevádzky 1.7.2015.

Záväzky Maďarska vyplývajúce z Klimaticko-energetického balíka EÚ boli premietnuté do Národnej energetickej stratégie, ktorá akcentuje predovšetkým zvýšenie podielu obnoviteľných zdrojov energie a zníženie emisií CO₂. Osobitnú váhu v opatreniach vlády získava jadrová energetika.

Na maďarskom území v okolí juhomaďarského mesta Makó boli objavené zásoby bridlicového plynu (ich objem sa odhaduje na 1200 mld. m³), ale vzhľadom na ťažkú prístupnosť a z nej vyplývajúce vysoké náklady ťažby sa nepočíta s využívaním tohto náleziska. Maďarsko však prejavilo záujem o dovoz bridlicového plynu z USA, ale aj z Poľska a Ukrajiny v prípade , že sa začne ťažba z tunajších nálezísk.

c) Veda, výskum a vývoj, inovácie

Na oblasť vedy a výskumu boli v roku 2015 vynaložené zo štátneho rozpočtu prostriedky vo výške cca 404 mil. eur. Celkový podiel výdavkov na vedu a výskum dosahuje 1,15% HDP. Vláda prijala v roku 2013 Národnú stratégiu výskumu a inovácií na roky 2013-2020. Stratégia si kladie za cieľ zvýšiť podiel výdavkov na vedu do roku 2020 na 1,8%, posilniť výskumné pracoviská v maďarskej akadémii vied a na univerzitách, vybudovať svetovo konkurencieschopnú výskumnú infraštruktúru. Stratégia predpokladá zvýšenie počtu výskumných pracovísk patriacich do výskumnej špičky, počet výskumných pracovísk globálnych spoločností sídliačich v Maďarsku, ako aj posilnenie výskumnej základne pre stredné a malé podniky, Zvláštna pozornosť sa venuje budovaniu štátnych centralizovaných, ako aj decentralizovaných inovačných služieb.

IV. ZAHRANIČNÝ OBCHOD KRAJINY

a) Dovozný a vývozný režim, obchodná prax

Od 1. mája 2004 je Maďarsko súčasťou jednotného trhu EÚ, čo prinieslo určité zmeny v obchode s členskými krajinami EÚ. Zrušili sa colné kontroly na hraniciach, čo znamená, že vo vnútri EÚ už nie sú žiadne prekážky pre obchodovanie s tovarom. Platné sú rovnaké podmienky a technické požiadavky na importovaný tovar. Zaviedlo sa európske daňové registračné číslo, ktorým od 1.5.2004 musia disponovať všetci záujemcovia o vývoz a platitelia DPH. Po vstupe do EÚ sa zmenil aj systém sledovania zahraničného obchodu. V rámci EÚ platí mechanizmus voľného trhu, takže pri vývoze i dovoze v rámci EÚ neexistujú žiadne bariéry pohybu tovaru. Odlišná je situácia v oblasti poľnohospodárstva, kde v rámci EÚ neexistuje ešte úplná liberalizácia. MR pravidlá a mechanizmy EÚ uplatňuje aj v obchodnom styku so všetkými členskými krajinami a teda aj so SR. Od dátumu vstupu oboch krajín sa v plnej miere uplatňuje obchodný režim platný v celej rozšírenej EÚ. Uplatňovanie predpisov a nariadení EÚ týkajúcich sa vzájomnej tovarovej výmeny prinieslo definitívne zjednodušenie obchodnej výmeny krajín v zrušení obchodných obmedzení v oblasti prepravy, ciel, certifikácie výrobkov, tarifných prekážok, platobného styku a pod. Na druhej strane prinieslo povinnosť pre slovenských výrobcov či exportérov podriaďiť sa štandardom a normám EÚ vo všetkých relevantných oblastiach výrobných i administratívnych procesov, napr. - ISO certifikácia výroby, hygienické štandardy v potravinárskej výrobe, označovanie tovarov podľa štandardov EÚ a pod.

Pre obchodný režim Maďarska s tretími krajinami platí spoločný colný a zahranično-obchodný režim EÚ. Dovozy do Maďarska sú v prevažnej časti liberalizované, pre určité výrobky platia sčasti obmedzenia ako sú napríklad kvóty, colné stropy, colné kvóty, tarifné kvóty. Dovozné licencie si vyžadujú tovary ako zbrane a tovary dvojakého použitia, textilné výrobky a odevy z Číny, železo a oceľ, ďalej obuv z Vietnamu, ktoré sú však postupne odbúravané. Vývoz a dovoz tovaru je možné obmedzovať na základe medzinárodných zmlúv. Podrobnejšie o týchto podmienkach dovozu a vývozu po vstupe do EÚ hovorí nariadenie vlády MR č. 110/2004 (IV.28.) o dovoze a vývoze tovarov a služieb v platnom znení. Táto právna norma taxatívne určuje položky, ktoré pri dovoze a vývoze podliehajú povolovaciemu konaniu. Uvedené povolenie nenahrádza ďalšie doklady nutné pre dovoz a vývoz jednotlivých komodít. Povolenia vydáva Maďarský obchodný povolovací úrad – www.mkeh.gov.hu. Bližšie o tarifách a legislatíve je ešte na stránke www.euvonal.hu. Podrobnosti o poplatkoch,

dovozných a importných povoleniach, iných poplatkoch, legislatíve a inštitúciách je na stránke Národného daňového a colného úradu MR www.nav.hu a www.vam.gov.hu.

b) Základná štatistika zahraničného obchodu

Zahraničný obchod Maďarska je teritoriálne orientovaný najmä na členské krajiny EÚ, kde v rámci colnej únie je zabezpečený voľný pohyb tovaru aj služieb. 75% maďarského exportu smeruje do EÚ. Najvýznamnejším obchodným partnerom Maďarska je Spolková republika Nemecko (SRN). Obrat ich vzájomného obchodu tvorí vyše 26% celkového obchodného obratu Maďarska v roku 2015. K ďalším dôležitým obchodným partnerom Maďarska z členských štátov EÚ v dovoze aj vo vývoze tovaru a služieb patria: Rakúsko, Holandsko, Francúzsko, Slovenská republika, Poľsko, Taliansko, Česká republika a Chorvátsko. Z krajín mimo EÚ je najväčším obchodným partnerom Rusko. Ďalšími Dôležitými partnermi sú Čína, USA, Ukrajina, Turecko, Spojené arabské emiráty a Srbsko. Snaha o väčší podiel exportu do krajín mimo EÚ zatiaľ nepriniesla výraznejšie výsledky.

V roku 2015 dosiahlo Maďarsko pozitívne saldo zahraničného obchodu vo výške 8,1 mld. eur. Vývoz dosiahol hodnotu 90,7 mld. eur, čo v porovnaní s rokom 2014 znamená nárast o 7,4 % a dovoz 82,6 mld. eur) čo je o 5,6% viac ako v predchádzajúcom roku. V roku 2016 zahraničný obchod predstavoval 93 046 mld. Eur. Tento zvyšujúci trend zahraničného obchodu možno očakávať aj v roku 2017.

c) Tovarová štruktúra zahraničného obchodu v členení vývoz/dovoz

Štruktúra celkového vývozu

1.Elektrické stroje, zariadenia	(21,2%)
2.Strojárky priemysel vrátane počítačov	(19,5%)
3.Automobily	(15,9%)
4.Farmaceutický priemysel	(4,8%)
5.Plasty, plastové predmety:	(3,8%)
6.Optické, technické, zdravotnícke zariadenia	(3,6%)
7.Gumársky priemysel gumené predmety	(2,4%)
8.Minerálne palivá vrátane ropy	(1,9%)
9.Nábytok, posteľná bielizeň, osvetlenie, nápisy, montované stavby	(1,8%)
10.Výrobky zo železa alebo ocele:	(1,4%)

Dovoz v mil. eur

Tovarová skupina	2014	2015	2016
Potraviny, nápoje, tabakové výrobky	3 994	4 269	4 480
Suroviny	1 721	1 741	1 746
Energetické nosiče	9 369	6 704	5 304
Priemysel. výrobky	26 075	26 926	30 294
Stroje a dopr. zariad.	34 163	36 278	41 287

Vývoz v mil. eur

Tovarová skupina	2014	2015	2016
Potraviny, nápoje,	6 473	6 610	6 684

tabakové výrob.			
Suroviny	2 229	2 048	2 084
Energetické nosiče	2 969	2 105	1 712
Priemysel. výrobky	26 786	28 106	28 985
Stroje a dopr. zariad.	46 234	51 668	53 681

d) Teritoriálna štruktúra zahraničného obchodu vývoz/dovoz

Zahraničný obchod Maďarska je teritoriálne orientovaný najmä na členské krajiny EÚ, kde v rámci colnej únie je zabezpečený voľný pohyb tovaru aj služieb. 75% maďarského exportu smeruje do EÚ. Najvýznamnejším obchodným partnerom Maďarska je Spolková republika Nemecko (SRN). Obrat ich vzájomného obchodu tvorí vyše 26% celkového obchodného obratu Maďarska v roku 2015. K ďalším dôležitým obchodným partnerom Maďarska z členských štátov EÚ v dovoze aj vo vývoze tovaru a služieb patria: Rakúsko, Holandsko, Francúzsko, Slovenská republika, Poľsko, Taliansko, Česká republika a Chorvátsko. Z krajín mimo EÚ je najväčším obchodným partnerom Rusko. Ďalšími Dôležitými partnermi sú Čína, USA, Ukrajina, Turecko, Spojené arabské emiráty a Srbsko. Snaha o väčší podiel exportu do krajín mimo EÚ zatiaľ nepriniesla výraznejšie výsledky.

e) Vývoj zahraničného obchodu so SR za posledných päť rokov (vývoz/dovoz)

Vývoj zahraničného obchodu so SR (2011- 2016)

Podľa údajov za rok 2016 bolo Maďarsko siedmym najvýznamnejším obchodným partnerom SR z hľadiska exportu a štvrtým čo sa týka dovozu. Na druhej strane Slovensko bolo tretím najdôležitejším exportným teritóriom Maďarska. Kým export do Maďarska stúpol v roku 2016 medziročne o 2,8%, import z Maďarska klesol o 3,2%. Slovensko má vo vzájomnom obchode s Maďarskom dlhodobu pozitívnu bilanciu.

EUR						
Tisíc	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Export	3 991 787	4 523 400	4 019 900	3 954 800	3 786 500	3 902 000
Import	2 194 750	2 143 000	2 633 700	2 816 700	3 165 500	3 132 500
Obrat	6 186 537	6 666 400	6 653 600	6 771 500	6 951 000	7 034 500
Bilancia	1 797 036	2 380 000	1 386 200	1 138 100	621 000	769 500

Zdroj: MH SR a ŠÚ SR

Tovarová štruktúra zahraničného obchodu

Na slovenskom exporte majú rozhodujúci podiel elektrotechnický, petrochemický, chemický, hutnícky, strojársky a automobilový priemysel. Z komodít sú to predovšetkým televízory, palivá

a minerálne oleje, železo a oceľ, stroje, vozidlá a vybrané výrobky potravinárskeho priemyslu (mliečne výrobky, cukrovinky), ako aj papierenský priemysel.

Podiel tovarov na exporte do Maďarska v roku 2016

Tovary	Podiel v %
Ropné oleje	8,9
Telefóny	5,5
Časti a súčasti motorových vozidiel	5,2
Televízne prijímače	3,9
Osobné automobily	2,5
Umelé hnojivá	1,2

Najvýznamnejšie podniky a firmy exportujúce zo SR na maďarský trh:

Samsung, Slovnaft, Sony, U.S.Steel, Duslo, Johnson Controls, Whirlpool, Železiarne Podbrezová, Krombert&Schubert, Oravské ferozliatinové závody, I.D.C Holding.

V. MARKETINGOVÁ STRATÉGIA

a) Obchodné zvyklosti v teritóriu

Rozhodujúcimi faktormi tvorby marketingovej stratégie je členstvo oboch krajín v EÚ a z toho vyplývajúce jednotné legislatívne, regulačné podmienky ako aj bezprostredné susedstvo a znalosť podnikateľského prostredia. Obchodné zvyklosti v MR sa po vstupe do EÚ sa postupne prispôbili zvyklostiam obvyklým pre krajiny EÚ. Maďarský trh sa stáva stále viac náročným v celej škále tovarov, služieb a rôznych výkonov. Z tohto dôvodu sú akceptované prevažne len výrobky vyššej kvality s prihliadnutím na cenu pri striktnom dodržiavaní dohodnutých cenových úrovní. Obchodný partner, objednávateľ je dôsledný a je si vedomí prebytku ponuky tovarov aj služieb na trhu. Je dôsledný pri dodržiavaní podmienok zmluvy, keď si to však situácia vyžaduje vie byť aj flexibilný a kreatívny, takýto prístup požaduje aj zo strany dodávateľa. Dôsledne trvá na dodržiavaní dohodnutých podmienok a postupov ako aj na dôsledné dodržiavanie zmluvných podmienok, termínov plnenia, kvantitatívne a kvalitatívne parametre. Partneri z MR všeobecne uprednostňujú osobný kontakt a očakávajú prezentáciu ponúkaných výrobkov vrátane vzoriek, katalógov, propagačných materiálov, pričom kladom je reklamný materiál v maďarskom jazyku. MR partneri kladú dôraz reklamné prezentačné či iné podporné aktivity.

Maďarský trh je charakterizovaný ako trh spotrebiteľa a tomu sú prispôsobené dodávateľské aktivity, ktoré priamo oslovujú prípadného konzumenta a potencionálneho záujemcu. Je nutný aktívny spôsob oslovovania spotrebiteľa. Predávajúci, či služby ponúkajúci prichádza za kupujúcim. Najefektívnejší je osobný kontakt. Veľmi efektívnym spôsobom sú aj prezentácie, odborné a špecificky zamerané veľtrhy a výstavy, z ktorých značná časť umožňuje priamy predaj vystavovaného tovaru. Trh v Maďarsku je mimoriadne náročný so silnou domácou i zahraničnou konkurenciou. Stanovenie cenových úrovní preto musí vychádzať z podrobnej znalosti cenových úrovní a primeraného zisku pre danú komoditu. Tak ako všetci aj maďarský obchodný partner očakáva cenovú výhodnosť tovarov, preto v rokovaniach celkom efektívne používa argumenty vychádzajúce zo znalosti výrobných i logistických nákladov v SR a očakáva ich zohľadnenie pri cenovej ponuke. Tieto okolnosti sú aj v prevažnej väčšine dôvodom jeho dopytov. Maďarský obchodný partner využíva aj skutočnosť, že má detailné informácie o ekonomických podmienkach aj v rámci jednotlivých

regiónov (vysoká nezamestnanosť, dostupnosť surovín, tradície výroby a pod.). Tovary sú dodávané za dodacích podmienok podľa Incoterms 1990 a 2000.

Vo vzťahu k zákazníkovi-odberateľovi sa správa aktívne prostredníctvom širokej škály informačných a akvizičných kanálov, ktoré vytvárajú mimoriadne rozsiahlu štruktúru možností. Stále viac podnikateľov, malých aj stredných je prezentovaných na internete vlastnou web stránkou. V uvedených informačných sieťach je množstvo informácií, ktoré umožňujú precízny výber kooperačného partnera. Bez prezentácie podnikateľských aktivít v takýchto informačných kanáloch je pôsobenie v podnikateľskom prostredí sťažené. Tieto formy prezencie významne uľahčujú účasť v procese verejného obstarávania v štátnom i súkromnom sektore. Najefektívnejším spôsobom účinkovania slovenských podnikateľských subjektov v Maďarsku je etablovanie firemného zastúpenia vo formách, ktoré umožňuje domáca legislatíva.

Platobné podmienky a tvorba cien

V platobnom styku sa používajú všetky štandardne dostupné platobné a záručné nástroje – priama platba, akreditív, platba proti dokumentom ale aj platby vopred pre bankovú inštitúciu. Všeobecne sa úhrada za dodávku realizuje do 30 dní alebo 60 dní, u tovarov investičného charakteru do 180 dní. V tomto smere je pre obe strany veľkou výhodou prítomnosť maďarských bankových subjektov na našom bankovom trhu. Vstupom SR a Maďarska do EÚ sa zmenil i spôsob vzájomného zúčtovania dane z pridanej hodnoty, ktoré sa zavedením medzinárodného daňového čísla významne zjednodušilo.

Pri tvorbe cien pri vývoze tovaru či služieb sa uplatňujú zásady na báze medzinárodných pravidiel napr. formou INCOTERMS. Tvorba jednotných cien vo väčšine prípadov zahŕňa aj priamo dodávku tovaru, pričom uplatňuje sa aj zónová tvorba cien. Všeobecne akceptované je aj zohľadnenie podmienok v danej oblasti ako aj časové zohľadnenie dodávky tovaru pri tvorby cien. Pri zľavách a zrážkach sa uplatňujú možnosti dohôd na všeobecne používaných zásadách zliav ako platobné zľavy (podľa platobných podmienok) a množstevné zľavy (pri objemovo veľkých dodávkach).

Špecifiká podnikania v Maďarsku a možnosti prieniku na miestny trh

Na maďarský trh je možné vstúpiť spravidla dvoma zaužívanými spôsobmi. Prevláda variant vstupu cez veľkoobchod. Druhou možnosťou je vstup prostredníctvom dovozu. V oboch prípadoch je nutná reklama a propagácia výrobku.

- Nepriamy vývoz (odporúčame využívať pri začínajúcich vývozočoch)
- Domáci vývozný veľkoobchodník – dodanie tovaru pre už fungujúce veľkoobchody s už existujúcou sieťou odberateľov
- Domáci vývozný zástupca – výhradný zástupca v krajine pre danú komoditu a typ tovaru alebo služby
- Spolupracujúce organizácie - miestny podnikatelia, ktorí daný tovar, službu ponúkajú za dohodnutú platbu
- Spoločnosti pre riadenie vývozu – exportno-importné spoločnosti, ktoré uvedú tovar, prípadne službu na trh

b) Vyhodnotenie odbytových možností SR

V posudzovaní odbytových možností slovenských výrobcov na maďarskom trhu je treba vychádzať z podmienok, ktoré sú na uvedenom trhu, z výrobného potenciálu a kvality domácej produkcie. Maďarský priemysel je do veľkej miery odkázaný na dovoz základných surovín tak v oceľarskom ako aj chemickom priemysle a tiež na dovoz energonosičov. Takisto maďarská poľnohospodárska výroba nepokrýva v plnej miere potreby potravinárskeho priemyslu. V roku 2015 hlavnými položkami exportu do Maďarska boli ropné oleje, časti a súčasti motorových vozidiel, telefóny, televízory, osobné automobily, umelé hnojivá, ploché

valcované výrobky zo železa. Určité možnosti poskytuje maďarský trh pre vývoz bielej techniky, výrobkov zo železa, syrov a cukroviniek,

c) Marketingová stratégia pri vývoze do teritória

Dôležitým aspektom pre prienik na maďarský trh je aj propagácia a reklama tovaru. Podľa štatistických údajov dochádza v posledných rokoch k rastu nákladov vynaložených na reklamu. Vo veľkej miere je nutné dbať aj na marketingovú komunikáciu cez internet a reklamu výrobkov a služieb cez internet. Cielená propagácia ja na maďarskom trhu nevyhnutná, hlavne pre spotrebný tovar a potravinárske výrobky.

Významným spôsobom vstupu a udržania sa na maďarskom trhu je tiež účasť na prezentačných akciách ako veľtrhy, trhy, výstavy, workshopy, odborné konferencie, sympóziá a podobne. Veľmi efektívne možnosti rozšírenia obchodných vzťahov reprezentujú obchodno-výrobné kooperácie, joint - venture, vstup kapitálu do slovenských podnikov. Výrobcovia hľadajú možnosti premiestniť výrobu do krajín s nižším mzdovým zaťažením, príp. aj s ďalšími komparatívnymi výhodami (nižšie výrobné náklady, lacnejšia energia, lacnejšie domáce vstupy). Najväčšou výstavníckou organizáciou v Maďarsku je spoločnosť HUNGEXPO Rt. so sídlom a výstavnými pavilónmi v Budapešti. Uvedená obchodná spoločnosť ročne organizuje viac než 40 výstav a veľtrhov, ich zoznam a kontaktné údaje na spoločnosť sa nachádzajú na internetovej stránke www.hungexpo.hu. Ďalším dôležitým subjektom v tejto oblasti je Syma+SD Kft www.syma.hu, ktorý organizuje výstavy a prezentácie v Budapešti. Zoznam výstav a veľtrhov celoštátneho

ako aj regionálneho charakteru je vystavený na internetovej stránke Maďarskej priemyselnej a obchodnej komory www.mkik.hu.

Špecifikom maďarského trhu je aj umiestnenie zastúpení veľkých medzinárodných obchodných i priemyselných korporácií, ktoré sú aktívne nielen v Maďarsku, ale svojou činnosťou pokrývajú rozsiahlejšie záujmové teritória strednej a východnej Európy. Spojenia s týmito centrami vytvárajú tiež významný kanál k podnikateľským možnostiam všetkého druhu. Geografickou blízkosťou trhov juhovýchodnej Európy vytvárajú výborné možnosti na obchodný styk s ďalšími krajinami nielen v rámci EÚ ale i celého sveta. Najobvyklejšou formou vývozu tovaru je vývoz prostredníctvom veľkoskladov, ktoré sú obvyčajne úzko prepojené s obchodnými reťazcami. Obvyklé je využívanie služieb obchodných agentov, ktorí zastupujú zahraničné firmy. Distribučné systémy v Maďarsku prechádzajú postupnými zmenami a v plnej miere sa prispôbujú zvyklostiam v EÚ. Súčasným trendom na distribúciu tovaru je vertikálny marketingový systém. Zahrňuje výrobcu, veľkoobchodníka, maloobchodníka a vytvára zjednotený systém. Disponuje vlastnými obchodnými (nákupnými) oddeleniami, čím sa do veľkej miery vylúčili obchodní sprostredkovatelia. Možnosť umiestnenia slovenských výrobkov v obchodných reťazcoch je určená predovšetkým výhodnou cenovou úrovňou, servisom, kvalitou, poskytovaním resp. participovaním na marketingových (reklamných) kampaniach. Predaj v obchodných reťazcoch je spojený s vysokými prvotnými nákladmi.

V súčasnosti je pre úspešný export a distribúciu tovaru a služieb na maďarský trh v prvom rade dôležité zamerať sa na marketing. Z toho vyplýva aj nutnosť dbať na tvorbu a neustálu aktualizáciu vlastných internetových stránok a to minimálne v bilingválnej verzii (SK-HU, resp. SK-ENG). Zamerať obsah internetových stránok na prezentáciu výrobného programu spoločnosti s vizuálnou ukážkou niektorých produktov, prezentáciu spoločnosti s aktualizovanými ekonomickými ukazovateľmi - obrat za príslušný rok, medziročná zmena, zisk/strata, export/import, počet zamestnancov, referencie spoločnosti, cenník, aktualizovať kontaktné údaje na zodpovedné osoby, ktoré sú schopné komunikovať v cudzom jazyku. Internetová web-stránka je vzhľadom k rozširovaniu a zlepšovaniu technickej vybavenosti podnikateľa najjednoduchším a veľmi efektívnym informačným kanálom medzi spoločnosťou a potenciálnym zákazníkom.

Pred uzatváraním obchodných zmlúv sa odporúča vyhľadať advokáta príp. poradenskú spoločnosť a informovať sa resp. preštudovať súvisiace právne predpisy. Uzavretie

obchodných zmlúv sa odporúča v písomnej forme v dvojjazyčnom znení, alebo v anglickom, resp. nemeckom jazyku. Pri výbere maďarského obchodného partnera sa odporúča vybrať si obchodne uznávaného partnera s dobrou komerčnou povestou, ktorý má bohaté skúsenosti v podnikaní s danou komoditou.

Prieskumom trhu sa zaoberajú najmä GFK Hungária Kft. (www.gfk.com), GKI Gazdaságkutató Zrt. (www.gki.hu), Kopint-Tárki Zrt. (www.kopint-tarki.hu) a Szonda Ipsos Kft. (www.szondaiipsos.hu).

d) Praktické informácie pre exportéra a importéra

Maďarsko spolu s ďalšími 9 krajinami EÚ vstúpili do Schengenského priestoru dňa 21. decembra 2007, čo znamená voľný pohyb osôb a tovaru v rámci EÚ a jej zmluvnými krajinami.

Doprava a odporúčané dopravné spojenia

Telefónne čísla na dopravné spoločnosti

Maďarská železničná spoločnosť – MÁV	06(40)-49-49-49 +36-1-371-9449 (zo zahraničia)
Budapešťianska dopravná spoločnosť – BKV	+36-1-258-4636
Budapešťianske letisko Ferenc Liszt	+36-1-296-7000

Telefónne čísla na taxi služby

6x6 Taxi	2-666-666
Taxi 4	4-444-444
Taxi 2000	+36-1-200-0000
City Taxi	2-111-111
Zóna Taxi	+36-1-365-5555
Airport Transfer Taxi	06-9999-9999

Cestná doprava

Celková dĺžka diaľnic v Maďarsku je 704 km a rýchlostných ciest je 129 km. Správu diaľnic má na starosti štátna spoločnosť Állami Autópálya Kezelő Zrt. Zoznam najfrekvencovanejších diaľnic s počtom kilometrov:

- M1: Budapešť – Hegyeshalom (smer Rakúsko), 171 km;
- M2: Budapešť – Parassapuszta (smer SR) 85,1 km;
- M3: Budapešť – Barabás (smer Ukrajina), 234 km;
- M5: Budapešť – Rösze (smer Srbsko), 174 km;
- M6: Budapešť – Ivándárda (smer Chorvátsko), 218 km;
- M7: Budapešť – Letenye (smer Chorvátsko), 232 km;

V septembri 2008 došlo k odovzdaniu do prevádzky nových úsekov diaľničného obchvatu M0 (obchvat Budapešti). Odovzdaním chýbajúceho východného úseku M0 došlo k prepojeniu diaľnice M1 s M6, M5, M3 a M2. Celková dĺžka obchvatu M0 je 78,5 km, maximálna povolená rýchlosť je stanovená na 110 km/h. Používanie diaľnic v Maďarsku je spoplatnené formou diaľničných známok. Diaľničnú známku je možné zakúpiť na predaj priamo vyznačených miestach, čerpacích staniaciach alebo cez internet, prostredníctvom mobilného telefónu cez sms alebo prostredníctvom mobilného telefónu cez volanie na linku +36/1-999-6100.

Letecká doprava

Maďarsko disponuje viac než 40 letiskami, z toho je nasledovných päť evidovaných ako medzinárodné letisko:

Letisko Ferenc Liszta Budapešť, ICAO: LHBP
Letisko v Debrecíne, ICAO: LHDC
Letisko Győr-Pér, ICAO: LHPR
Letisko Pécs-Pogány, ICAO: LHPP
Letisko Sármellék/Balaton, ICAO: LHSM

Najväčším maďarským letiskom je letisko **Ferenc Liszta** v **Budapešti**, ktoré je rozdelené na štyri terminály. Terminál 1 slúži pre nízkonákladové (low-cost) letecké spoločnosti, terminál 2A pre lety v Schengenskom priestore, terminál 2B pre lety mimo Schengenského priestoru a GAT – pre malé a súkromné lietadlá. Prevádzkovateľom letiska je britská spoločnosť BAA International Ltd., bližšie informácie na www.bud.hu. V roku 2011 skrachovala maďarská národná letecká spoločnosť Malév. V súčasnosti významnú pozíciu na maďarskom trhu zohrávajú nízko nákladové letecké spoločnosti WizzAir a RyanAir. Podrobnejšie údaje o všetkých maďarských letiskách je možné nájsť na internetovej stránke www.hungaryairport.hu.

Železničná doprava

Maďarská štátna železničná spoločnosť MÁV Zrt. zabezpečovala do konca júna 2007 osobnú a nákladnú železničnú dopravu. Po privatizácii jej nákladnej divízie, osobnú dopravu vykonáva jej dcérska spoločnosť MÁV-START Zrt. a nákladnú rakúskym kapitálom privatizovaná MÁV Cargo Zrt. Bližšie informácie o cestovných poriadkoch vlakov osobnej dopravy: www.mav-start.hu.

Ubytovanie

Maďarsko disponuje s ubytovacími zariadeniami od základnej až po najvyššiu úroveň. Ubytovanie je možné zarezervovať všetkými dostupnými možnosťami, telefonicky, faxom a on-line. Zoznam ubytovacích zariadení s on-line rezerváciou je možné nájsť na nasledovných internetových stránkach: www.budapestszallodak.hu, www.budapesthotelreservation.hu, www.travelport.hu a www.szallas.net. Parkovacie možnosti ponúkajú hotely v hlavnom meste za príplatok (od 10 EUR/deň), avšak nie všetky hotely disponujú s parkovacími miestami. V Maďarsku sa platí turistická daň (v Budapešti vo výške 3 % z ceny ubytovania, ktorá od 1.1. 2012 sa zvýši na 5%), preto je potrebné sa poinformovať pred rezerváciou ubytovania, či je v cene zahrnutá aj uvedená daň.

Zdravotné zabezpečenie

Štátnym občanom krajín EÚ, ktorí sa zdržiavajú v Maďarsku len na krátku dobu (prechodný pobyt), je zabezpečená základná zdravotná starostlivosť v bezpodmienečne nutnej miere v akútnych a naliehavých prípadoch. Táto zdravotná starostlivosť vychádzajúca z medzinárodných zmlúv, dohovorov a právnych predpisov zahŕňa v sebe lekársku a nemocničnú starostlivosť. Slovenským štátnym občanom pracujúcim v Maďarsku vzniká oprávnenie na úplnú zdravotnú starostlivosť odo dňa začatia pracovného pomeru a maďarský zamestnávateľ je povinný platiť odvody do zdravotnej poisťovne. Na základe toho zamestnanec obdrží formulár „Potvrdenie o oprávnení na zdravotnú starostlivosť“ a evidenčné číslo „TAJ“. Bližšie informácie o zdravotnej starostlivosti v Maďarsku poskytuje maďarská štátna zdravotná pokladnica (Országos Egészségbiztosítási Pénztár), www.oep.hu, tel: +36-1-350-2001.

Sviatky a voľné dni, nevhodné na pracovné rokovania:

1. január
Veľká noc
15. marec
1. máj
Turíce
20. august

23. október
1. november
25. a 26. december

Príloha č. 1

Ústredné orgány štátnej správy a inštitúcie Maďarska

Vláda Maďarska
www.kormany.hu

Dr. Viktor Orbán
Predseda vlády MR:
Dr. Zsolt Semjén
Podpredseda vlády

Členovia vlády Maďarska:

Dr. Sándor Pintér
Ministerstvo vnútra
Zoltán Balog
Ministerstvo ľudských zdrojov
Péter Szijjártó
Ministerstvo zahraničného obchodu a zahraničných vecí
Dr. Sándor Fazekas
Ministerstvo pôdohospodárstva
Dr. László Trócsányi
Ministerstvo spravodlivosti
Dr. István Simicskó
Ministerstvo obrany
Antal Rogán
Kabinet predsedu vlády
Dr. János Lázár
Úrad predsedu vlády
Dr. Mihály Varga
Ministerstvo národného hospodárstva
Dr. Miklós Seszták
Ministerstvo národného rozvoja

Ďalšie ústredné orgány štátnej správy a štátne agentúry

Ústredný štatistický úrad (KSH) www.ksh.hu
Národný daňový a colný úrad (NAV) www.nav.gov.hu
Maďarský energetický a regulačný úrad www.mkeh.gov.hu
Štátny úrad pre atómovú energiu www.haea.gov.hu
Národný úrad duševného vlastníctva www.sztnh.gov.hu
Maďarská turistická agentúra www.itthon.hu
Maďarská banka pre export a import www.exim.hu
Národný úrad pre výskum, vývoj a inovácie www.nkfi.gov.hu
Maďarská investičná a promočná agentúra www.hipa.hu

Zväzy a komory:

Maďarská obchodná a priemyselná komora (MKIK) www.mkik.hu
Budapešťianska obchodná a priemyselná komora (BKIK) www.bkik.hu
Celoštátne združenie podnikateľov a zamestnávateľov (VOSZ) www.vosz.hu
Celoštátne združenie priemyselných korporácií (IPOSZ) www.iposz.hu
Celoštátne združenie stavebných podnikateľov (ÉVOSZ) www.evosz.hu

Celoštátny zväz zamestnávateľov a priemyselníkov (MGYOSZ) www.mgyosz.hu

Ďalšie užitočné linky:

Všeobecné informácie o Maďarsku www.magyarország.hu

Vyhľadávanie zákonov, legislatívy

www.kereses.magyarország.hu/jogszabalykereso

Dane a financie-Ministerstvo národného hospodárstva

www.kormany.hu/hu/nemzetgazdasagi-miniszterium/ado-es-penzugyekert-felelos-allamtitkarsag/felelossegi-terulet

Verejně obsařovanie www.kozbeszerzes.hu/

Zakladanie firiem

www.ugyintezes.magyarország.hu/ugyek/410009/Ceg_alapitasa20091202.html
click on Hungary 2016

http://hipa.hu/media/11267//hipa_clickonhungary.pdf

Informácie o firmách

www.e-cegjegyzek.hu/index.html, www.tanusitottcegek.hu/default.asp?page=online

Katalóg dodávateľov www.123beszallito.hu/

Diplomatické zastúpenie SR v Maďarsku:

Veľvyslanectvo SR v Budapešti

1143 Budapest, Stefánia út 22-24

Tel: +36-1-460-9010

Fax: +36-1-460-9020

E-mail: emb.budapest@mzv.sk

Slovenský inštitút v Budapešti

1088 Budapest, Rákóczi út 15

Tel: +36-1-327-4000

Fax: +36-1-327-4008

E-mail: si.budapest@mzv.sk

Generálny konzulát SR v Békešskej Čabe

Derkovits sor 7

5600, Békéšská Čaba, Maďarsko

Tel.: 36/66445094

Fax: 36/66451824

Email: cg.bekescsaba@mzv.sk

Dátum: 31.mája 2017